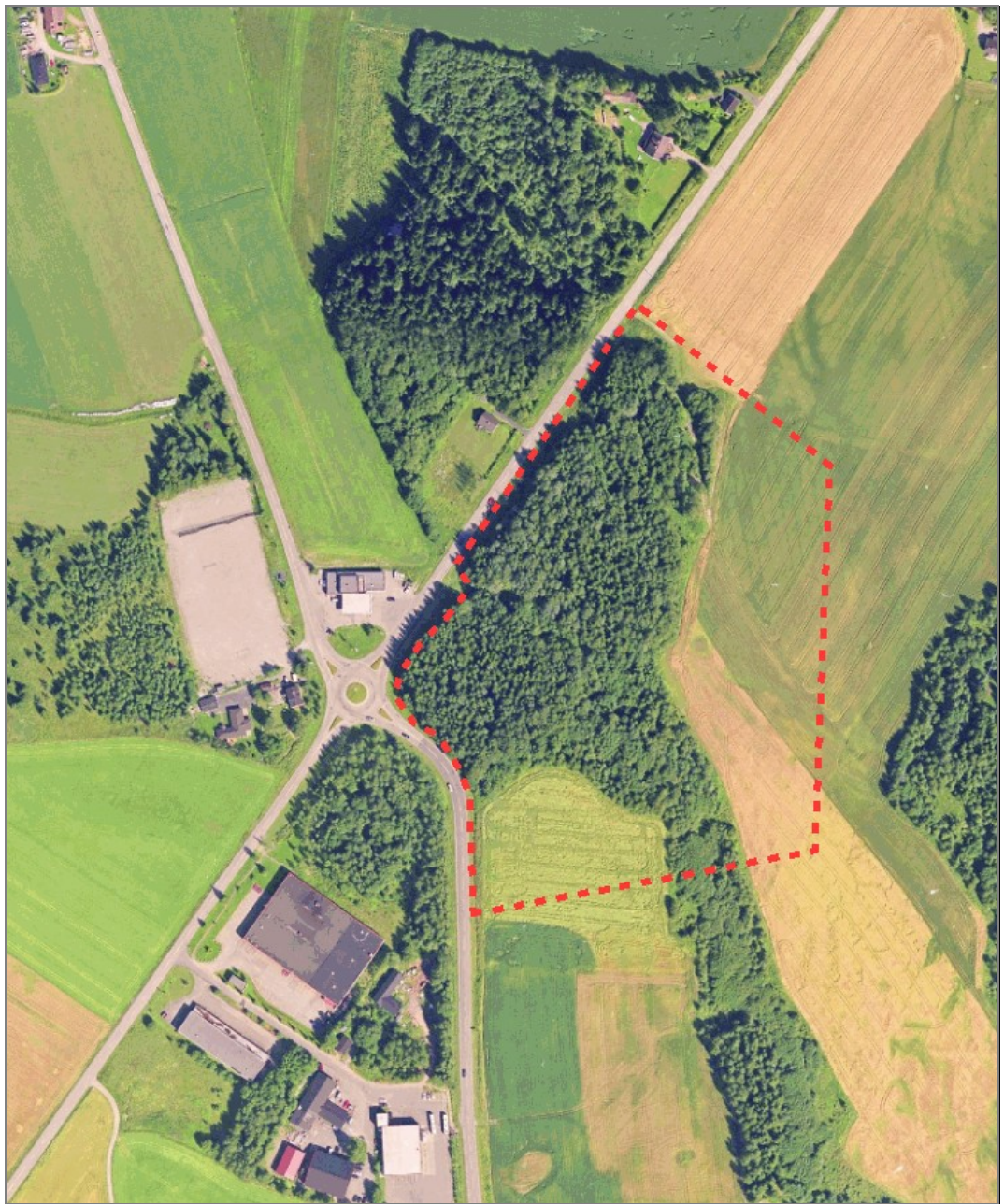

Nedre Ugstad næringsområde

Kartlegging av naturmiljø

Dato: 15.06.2008

Utførende institusjon: Wergeland Krog Naturkart	Kontaktperson: Ola Wergeland Krog	
Oppdragsgiver: Siv.ing. Gjermund Stuvøy	Kontaktperson: Gjermund Stuvøy	Dato: 15. juni 2008
Referanse: Wergeland Krog, O.M. 2008. Nedre Ugstad næringsområde. Kartlegging av naturmiljø. <i>Wergeland Krog Naturkart Rapport 2008-1: 1-12.</i>		
Referat: Wergeland Krog Naturkart har utført en kartlegging av naturmiljø, som inkluderer undertemaene vegetasjon, vilt og annet dyreliv, i forbindelse med utarbeidelse av utkast til reguleringsplan for et nytt næringsområde på Gnr/bnr 6/1 Nedre Ugstad, Klokkarstua i Hurum, Buskerud. Kartleggingen tar for seg et alternativ med utvikling av et område på ca. 65 daa. Avbøtende tiltak er foreslått.		
4 emneord: Næringsområde Kartlegging Biomangfold Naturtyper		

Forsidebilde:

Oversikt over planområdet. Kilde: Norge i bilder.

FORORD

På oppdrag fra Siv.Ing. Gjermund Stuvøy har Wergeland Krog Naturkart utført en kartlegging av naturtyper og biomangfold i forbindelse med nytt næringsområde i Ugstadhagan på Nedre Ugstad.

Kontaktperson hos Gjermund Stuvøy var Gjermund Stuvøy. Prosjektleder for Wergeland Krog Naturkart har vært naturfovaltningskandidat Ola Wergeland Krog.

Vi vil takke de som har hjulpet til med å fremskaffe nødvendige opplysninger i forbindelse med med feltkartleggingen.

Rakkestad, 15. juni 2008

Ola Wergeland Krog

INNHOOLD

FORORD	3
1 SAMMENDRAG	5
2 INNLEDNING	5
3 UTBYGGINGSPLANENE	5
3.1 Lokalisering	5
4 METODE	7
4.1 Kartleggingens omfang	7
4.2 Feltundersøkelser	7
4.3 Eksisterende informasjon	7
4.4 Verdisetting	7
5 OMRÅDEBESKRIVELSE	7
5.1 Generell områdebeskrivelse	7
5.2 Forekomst av rødlistearter	8
5.3 Kort naturfaglig vurdering av planområdet	8
5.4 Kartlagte lokaliteter	9
6 AVBØTENDE TILTAK OG BEGRENSNINGER	11
6.1 Avbøtende tiltak	11
6.2 Begrensninger	11
7 KILDER	11
7.1 Referert litteratur	11
7.2 Informanter	12

1 SAMMENDRAG

Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag fra siv.ing. Gjermund Stuvøy utført en kartlegging av naturtyper og viktige naturforekomster i forbindelse med et forslag til reguleringsplan for nytt næringsområde på Nedre Ugstad (gnr/bnr 6/1) på Klokkarstua, Hurum kommune i Buskerud. Feltarbeidet er begrenset til en halv dag i felt. Det ble kartfestet 1 naturtype som ble klassifisert som viktig naturtype. Innenfor planområdet ble det ikke påvist rødlistearter. Det er foreslått skjøtsel og hensyn for den kartlagte lokaliteten samt at det er foreslått avbøtende tiltak.

2 INNLEDNING

Formål	Kartleggingen skal gi utbygger mulighet til å vurdere effekter og konsekvenser som det planlagte næringsområdet ha for flora og fauna i området. Sammen med andre temautredninger skal utredningen bidra til en best mulig utforming av næringsområdet.
Formelle krav	Utbygger har bedt om en kartlegging av spesielle forekomster av flora og fauna for å kunne ta hensyn til disse i planleggingen. Det er ikke fremmet krav om konsekvensutredning av prosjektet.
Politiske signaler	Av betydning for temaet naturmiljø er Stortingsmelding nr. 42 om biologisk mangfold (Miljøverndepartementet 2001) sentral og sektoransvaret til de ulike departementene er framhevet bl.a. ved at: <ul style="list-style-type: none">• <i>"Departementene skal ha oversikt over miljøvirkningene av virksomhetene på sitt ansvarsområde, og de skal kartlegge og overvåke biologisk mangfold etter "Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold", som det er redegjort nærmere for i kap. 17.2.2."</i>• <i>"Departementene er i utgangspunktet administrativt og økonomisk ansvarlige for tiltak innen eget ansvarsområde. Dette ansvaret skal nedfelles i all myndighetsutøvelse og omfatte tiltak for bærekraftig bruk og vern, forebygging, restaurering og demping av skadevirkninger på biologisk mangfold i forbindelse med utøvelse av virksomheter under departementenes ansvarsområder. Målet er at hvert departement ivaretar dette."</i>

3 UTBYGGINGSPLANENE

3.1 Lokalisering

Næringsområdet er planlagt på Nedre Ugstad på Klokkarstua, øst for krysset mellom riksveiene 281 og 289 i Hurum kommune i Buskerud.

Det undersøkte området består vesentlig av innmark og skogsmark, henholdsvis ca. 27 og 38 daa. Planene omfatter totalt et areal på ca 65 daa.

Naturtype- og biomangfoldkartlegging er foretatt i området som er avgrenset med rød stippet linje i fig. 3.1 nedenfor.

Figur 3.1 Naturtyper i det planlagte næringsområdet på Nedre Ugstad i Hurum kommune, Buskerud. Kartlegging av naturtyper og biomangfold har blitt foretatt innenfor den stiplede røde linjen.

4 METODE

4.1 Kartleggingens omfang

Det som skal kartlegges er naturtyper etter DN håndbok 13-1999 (rev. utg. 2006), nasjonalt rødlistede arter (Kålås et. al. 2006), vilt (DN håndbok 11-1996 (revidert i 2000)) samt truede vegetasjonstyper (Fremstad & Moen 2001). Kartleggingen gjennomføres som feltarbeid, ved søk i eksisterende databaser samt kontakt med lokalkjente.

4.2 Feltundersøkelser

Det legges opp til én omgang med feltkartlegging og bare ca. 38 daa av området befares da det resterende er dyrket mark og åker. Feltkartleggingen gjennomføres i vekstsesongen, fortrinnsvis i hekketiden for fugl.

4.3 Eksisterende informasjon

Offentlige samlinger som er tilgjengelige på nett vil bli gjennomgått. For arter er de fleste av de aktuelle databasene gjort tilgjengelige gjennom Artskart som leveres av Artsdatabanken. I tillegg vil Naturbasen, som drives av Direktoratet for naturforvaltning, bli gjennomgått. Fylkesmann, kommune og lokalkjente vil bli kontaktet.

4.4 Verdisetting

Verdisetting av naturmiljø er basert på metode fra Direktoratet for naturforvaltning. I denne utredningen er Verdisettingen basert på følgende kilder for klassifisering av natur:

- Naturtyper (DN håndbok 13-1999)
- Vilt (DN håndbok 11-1996 (revidert i 2000))
- Rødlistearter (Artsdatabanken 2006)
- Truede vegetasjonstyper (Fremstad & Moen 2001)

Den kilden som gir grunnlag for høyeste verdi blir avgjørende for en lokalitets samlede verdi. I håndbøkene fra Direktoratet for naturforvaltning tilsvarer lokaliteter i kategorien Svært viktig (A) nasjonalt viktige områder og lokaliteter i kategorien Viktig (B) regionalt verdifulle områder. Lokaliteter som ikke når opp til A eller B, men som likevel har kvaliteter som tilsier prioritering, settes i kategorien Lokalt viktig (C).

5 OMRÅDEBESKRIVELSE

5.1 Generell områdebeskrivelse

Geologi og landskap

Berggrunnen i undersøkelsesområdet, og i Hurum kommune for øvrig, består hovedsakelig av Drammensgranitt, en middels til grovkornet rød granitt. Noen mil lenger øst grenser granitten mot det store permiske innsynkningsfeltet, Oslofeltet.

Den store innlandsisen trakk seg tilbake for ca. 10 000 år siden og etterlot seg en radannelse med i hovedsak usortert materiale, men også en del sortert materiale. Dette rattrinnet strekker seg fra Storesand til Svelvik.

Klima	Klimaet i Hurum domineres av kystklima, men med innslag av innlandsklima i indre deler. Hovedvindretningene er i vinterhalvåret nordavind og i sommerhalvåret sørlig vind. Middelttemperaturen for januar var i perioden 1961 til 1990 $-4,5^{\circ}\text{C}$, og for juli $15,6^{\circ}\text{C}$. Årsnedbøren var i perioden 1961-1990 ca. 840 mm. De nedbørrikeste månedene er september og oktober med henholdsvis 102 og 110 mm nedbør (Klok-karstua målestasjon).
Arealbruk	Planområdet er i dag disponert til jord- og skogbruksformål. Det aller meste av arealet er skogsmark. Størstedelen av innmarka er åker/fulldyrket eng. Store deler av skogen i området har trolig i tidligere tider vært fulldyrket eller overflatedyrket. Ensaldret granskog samt spredte funn av typiske beitemarksarter indikerer dette. Med unntak av en smal brem mot omkringliggende arealer ble skogen snauhogd vinteren 2007/08. Skogen har liten/ingen funksjon som "hundremetesskog".
Vegetasjon	Skogbildet i kartleggingsområdet var en grandominert blandingskog med et belte av gråor-heggeskog langs bekken som renner tvers gjennom området. Med unntak for en smal brem mot omkringliggende åpne arealer, samt kantsonene langs bekken, er skogen snauhogd. Typisk for granskog på tidligere dyrkamark så var det svært lite vegetasjon på skogbunnen. Langs bekken var det et frodig feltsjikt dominert av arter som vendelrot, strutseving, ormetelg, bekkeblom, gråstarr, hvitveis, mannasøtgras, brennesle mm. Arealet har trolig vært innmark i tidligere tider, noe som indikeres av forekomsten av arter som er vanlige i beitemark og natureng, f.eks. engtjæreblom, enghumbleblom, sølbunke.
Fugleliv	Fuglelivet i området var typisk for gråorskog langs bekker i kulturlandskapet. Det ble registrert flere par hekkende gråtrost, et svarttrostpar, flere par bokfink, gjerdsmett og løvsanger. Vintererle ble observert flere ganger på næringssøk langs bekken, men det er tvilsomt om den har funnet egnet hekkebiotop i området.
Annet dyreliv	Skogområdet er for lite til å ha noen bestand av hjortevilt, men det ble påvist at både elg og rådyr benytter området. Andre pattedyr som forekommer i området er grevling, rev, hare og ekorn, foruten smågnagere. En mink ble observert trekkende på ei jordrotte langs bekken midt på dagen, noe som sterkt indikerer at den yngler i området. Det ble observert larver av vanlig frosk i bekken.

5.2 Forekomst av rødlistearter

Det ble ikke registrert rødlistearter i området ved befaringen, men natt til den 13. juni i år ble det observert territoriehevdende vaktel i området. Dette vurderes imidlertid som en tilfeldig forekomst. Områdets karakter av innmark og tilplantet tidligere innmark tilsier liten kontinuitet og eventuelle rødlistearter ville i tilfelle først og fremst være tilfeldige forekomster.

5.3 Kort naturfaglig vurdering av planområdet

Innmarka
En drøy tredjedel av det planlagte næringsområdet (27 daa) vil bli liggende på konvensjonell åkermark, og vil på disse arealene ikke ha

	noen forventet negativ effekt for artsmangfoldet. Det er heller ikke sannsynlig at artsmangfoldet på åkermarka vil øke som en følge av utbyggingen.
Skogen	Skogen er i det vesentlige snauhagd før den naturfaglige kartleggingen ble foretatt. Det gjenstår en brem av blandingsskog mot dyrkamarka/veien omkring hele området samt en sone med gråor-heggeskog langs bekken.
Naturtypene	Arealet av kartlagte naturtyper utgjør ca 10% av totalarealet. Bekken renner imidlertid tvers gjennom hele området og vil være arronderingsmessig krevende å forholde seg til i et næringsområde. På den annen side vil bekken kunne bli et spennende innslag som bidrar til å gjøre næringsområdet mer attraktivt.
Rødlistearter	Det ble hørt en vaktel <i>Coturnix coturnix</i> NT i området natt til den 13.6.2008 Frode N. Bye & Torger H. Ugstad pers. medd. Det er imidlertid sannsynlig at dette var en tilfeldig forekomst da området ikke er noen typisk vaktellokalitet. Andre rødlistearter ble ikke observert.
Bekken	Vannføringen i bekken var ved befaringen meget lav. Vannet var klart men det er sannsynlig at vannet er mer turbid ved høyere vannstand. Bekkeløpet var omkranset av gråor-heggeskog av varierende mektighet. Ved hogsten hadde det blitt anlagt to krysningspunkter av stokker og kvister som delvis demmet opp bekken. Det bør bestrebes å rydde opp i bekkeløpet. Det bør ikke være noen motsetninger i å bevare bekkens viktige økologiske funksjon i landskapet og etableringen av en næringspark omkring bekkeløpet.

5.4 Kartlagte lokaliteter

Omtalen av hver lokalitet følger et fast system der bl.a. naturtyper og prioritet (verdi) følger Direktoratet for naturforvaltning (1999, rev.2007) sin håndbok for kartlegging av naturtyper. Kilder er dels litteraturhenvisninger og dels egne eller andres observasjoner i felt.

1. Ugstadhagabekken	UTM (EUREF 89): 32V 0583051 Ø 6609952 N
	Hovednaturtype: Ferskvann/våtmark
	Naturtype: Viktig bekkedrag E06
	Areal: 6 daa
	Prioritet: C (lokalt viktig)
	Mulige trusler: Hogst, tekniske inngrep
	Undersøkt/kilder: Feltundersøkelse ved Wergeland Krog, O.M. 10.6.2008, Larsen 2007 (litteratur).

Områdebeskrivelse:

Lokaliteten består av et meanderende bekkeløp, Ugstadhagabekken, som deler det planlagte næringsområdet i to deler. Bekken renner inn i området i NV og ut av området i SØ. Oppstrøms det kartlagte området renner bekken i kantsonen mellom skog og åker og enda lenger opp er det foretatt bekkelukking.

Figur 2. Bekkeløpets nedre deler der den renner gjennom gråor-heggeskogen. Foto: Ola Wergeland Krog

Nedstrøms det kartlagte arealet er bekkeløpet bevakst med gråor-heggeskog. Videre nedover renner bekken sammen med Ugstadelva og renner ut i fjorden ved Sagene sørvest for Tofte. I nedre halvdel er kantskogen mektigere, opptil omkring 15 m på hver side. I nederste halvdel er det flatere partier med flere flomløp. Flomløp og dominans av høgstaude som f.eks. strutseving er typiske elementer for naturtypen Gråor-heggeskog (F05) og det ble vurdert å avgrense dette som en egen naturtype, men siden bekken deler ville en slik inndeling medføre at naturtypen Gråor-heggeskog også ville måtte registreres som to små forekomster så ble det vurdert å definere det som én lokalitet av naturtypen Viktig bekkedrag (E06).

Selve bekkeløpet er meandrerende og har gjennom årene dannet et flatere parti som ligger nedskåret i det flate terrenget omkring. Substratet i bekkeløpet og bekkekantene består av leire. Bekken er en del av et bekk/elvesystem som lenger ned er ørretførende og som tidligere hadde en bestand av elvemusling (VU) (Larsen 2006). Dette bør vektlegges i forvaltningen av bekkesystemet slik at ørretbestanden bevares og at bekkesystemet på sikt igjen kan bli et egnet leveområde for verdens kanskje mest truede muslingart elvemuslingen *Margaritifera margaritifera*.

Arter: Typiske arter for gråor-heggeskoger som dette er strutseving og mjøddurt, begge artene var vanlig forekommende langs bekken. I tillegg var andre høgstaude som ormetelg, vendelrot, bekkeblom og brennesle vanlig forekommende. Andre typiske arter for naturtypen som ble påvist var store bestander av engsoleie spredte forekomster av grøftesoleie og den sørøstlige arten langstarr. I selve bekkeløpet var det fine forekomster av vasshår *Callitriche sp.* Av dyreliv ble det bla. observert vannymfer i paring (*Coenagrion sp.*) men de ble ikke artsbestemt nærmere. Larver av vanlig frosk ble også påvist. Den rødlistede arten Vakte NT har blitt hørt i området, men dette regnes som en tilfeldig observasjon.

Skjøtsel og hensyn: Etter sluttavirkningen av skogen har det blitt liggende mye kvist i bekken og langs bekkeløpet. Det har i tillegg blitt laget to "kjørebruer" av hogstavfall som ikke er fjernet. Dette bør gjøres snarest da de delvis demmer opp bekkeløpet og desstuen kan virke som demninger slik at bekken finner seg nytt løp ved økt vannføring, med

Figur 3. Bekkeløpets er sperret med "kvistbruer" som ble laget i forbindelse med hogsten i området. Foto: Ola Wergeland Krog

påfølgende stor erosjonsrisiko. Det som fortsatt står igjen av gråor-heggeskogen bør vernes mot hogst.

Verdisetting: Bekken renner gjennom et relativt intensivt jordbruksområde og har dermed en viktig landskapsøkologisk funksjon, i tillegg er alle forekomster av gråor-heggeskog av stor betydning for arts mangfoldet. Lokaliteten vurderes som Viktig (B).

6 AVBØTENDE TILTAK OG BEGRENSNINGER

6.1 Avbøtende tiltak

Bekkeløpet

Arealet av den kartlagte bekken som renner gjennom området representerer i underkant av 10 % av totalarealet. Verdien av bekken som hekkeområde for fugl vil bli redusert ved at de tilgrensende arealene skifter fra skog til næringsområde. Flere tiltak er imidlertid mulige for å øke bekkestrengens verdi for andre arter med tilhørighet i naturtypen. Spesielt i den øvre halvdel av bekkeløpet bør det settes av nok areal til at gråor-heggeskogen kan utvikle seg til å bli en galleriskog med en bredde på minimum 10-15 m på hver side. Bekkeløpet bør renskes for kvist og spesielt kvistbruene etter hogsten må fjernes. Det er trolig nødvendig å etablere ei bru over bekken inne på næringsområdet, det bør da lages ei bru slik ferdselen langs og i bekken og bekkkantene ikke brytes. Bruddet i galleriskogen langs bekken bør være så lite som mulig for å unngå den negative effekten som oppstår ved oppdeling av leveområder. (Fragmentering regnes som en av de største truslene globalt mot arts mangfoldet).

6.2 Begrensninger

Den gjennomførte kartleggingen er kun gjennomført på én feltdag. Dette vil nødvendigvis medføre at det er mange arter som vil bli oversett, men det anses likevel som tilstrekkelig da funn av f.eks. rødlistearter ikke ville ha medført vesentlige endringer i avgrensninger og tilrådninger.

7 KILDER

7.1. Referert litteratur

- Direktoratet for naturforvaltning 1999a. *Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold*. DN-håndbok 13-1999 (oppdatert 2007): 1-258 + vedl.
- Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. *NTNU rapport botanisk serie 2001-4*: 1-231.
- Kålås, J.A., Viken, Å. og Bakken, T. (red.) 2006. Norsk Rødliste 2006 – *2006 Norwegian Red List*. Artsdatabanken, Norway
- Larsen, B.M. 2006. Elvemusling *Margaritifera margaritifera* i Hurum og Røyken kommuner med hovedvekt på forekomsten i Årosvassdraget, Buskerud – NINA rapport 148. 32 s.
- Miljøverndepartementet 2001. St.meld. nr. 42 (2000-2001). Biologisk mangfold. Sektoransvar og samordning. 220 s.

Moen, A. 1998. *Nasjonatlas for Norge. Vegetasjon*. Statens kartverk, Hønefoss.

7.2

Informanter

Navn	Fagområde el.	Adresse
Torger H. Ugstad	Lokalkjent feltbiolog	Klokkarstua
Frode N. Bye	Lokalkjent biolog	Svelvik